

BENVINGUTS ALS DOMINIS DEL MALABÈSTIA

NO FA PAS TANTS ANYS, la Raquel Gámez-Serrano era una lectora de novel·la negra que sempre que podia era entre el públic de tots els esdeveniments negrots que passaven a casa nostra. Un dia va fer el salt i es va posar a l'altre costat de la tanca i des de llavors li ha agafat el gust a això d'escriure, fins al punt d'haver-ho convertit en la seva màxima ocupació, la qual cosa no deixa de ser una proesa en aquests temps en què el precariat cultural (quan no l'explotació laboral salvatge de l'escriptor) és el sistema que s'ha consolidat a casa nostra en aquest ofici tan bonic que exerceix el lletraferit.

No és que perdéssim una lectora (ho continua essent, i molt bona, ho demostra sovint) sinó que obtinguérem una escriptora que en molt poc temps s'ha guanyat el respecte dels companys de professió d'una banda i dels lectors de l'altra. Les novel·les que ens ha plantejat fins ara —i també el seu assaig sobre els CIE— demostren que Gámez-Serrano entén la novel·la negra com la gran novel·la social dels nostres temps i que està disposada a dur el lector al caire de l'abisme per mostrar-nos molt sovint allò que com a societat hem volgut ocultar.

Ara arriba el torn de *Malabèstia*, un text on Gámez-Serrano fa explotar tota la seva potència narrativa i també tota la seva ràbia social, una novel·la adelerada, que atrapa el lector i que

té tots els components que se li ha de demanar a una novel·la d'aquestes característiques i a més un altre d'afegit: l'ambició.

Raquel Gámez-Serrano fa temps que té decidit que vol ser escriptora i sap que l'ambició literària ha de ser necessària per emprendre aquest camí. Per això no li tremola la mà a l'hora d'adoptar múltiples punts de vista per explicar la seva història, ni per recrear uns escenaris duríssims que ens enfronten a la nostra realitat més crua. Tampoc li falta talent per reproduir de forma agosarada la parla d'algun dels personatges i fer-ho amb atreviment. De fet, la galeria de personatges que ens mostra al llibre és un altre dels seus grans encerts.

La lectura de *Malabèstia* no deixarà ningú indiferent i això és el millor que es pot dir de qualsevol creació artística, però sobretot és un llibre important perquè significa la consolidació d'una autora que ha vingut a quedar-se a la nostra literatura i que ha vingut a fer propostes de risc, dures i agosarades, políticament incorrectes. Literatura en definitiva. Quin goig ser testimonis privilegiats de l'evolució i consolidació de tot aquest talent.

SEBASTIÀ BENNASAR, escriptor
Olot, maig de 2022

UN IONQUI DE POBLE ARMAT

EM VAIG DECIDIR A ENTRAR-HI. No trobava una altra manera de solucionar tot aquell merder. Hi havia la foscor i hi havia la humitat del vespre. A banda d'això, res més que bones intencions.

M'havia enfilat per les reixes de la finestra gronxant-me i impulsant-me fins a l'ampit del segon pis. A les colònies forestals no s'acostumen a enreixar les més altes. Com si ningú no sabés que les de baix són un suport ben útil per accedir a la planta de dalt. Aleshores vaig veure com arribava. Un cotxe silenciós i amb els llums apagats aparcava a la vorera. Em vaig quedar allà, garratibada i penjada com una mona, fins que vaig sentir que algú saltava la bardissa i venia cap a mi.

—Tu, baixa!

—Xxxt! Que et sentiran.

—Que baixis, imbècil!

Vaig obeir, més que res perquè m'estaven fent mal les mans i aquell desgraciat m'estava estirant una cama. La meva alçada sempre ha estat una bona aliada. Soc menuda i trobo que això, amb els anys, m'ha beneficiat més que perjudicat. Baixa i magra, poca cosa. Però de vegades et trobes en situacions en què un pam més t'hauria anat de conya. Quan vaig tocar terra, ja tenia la grapa d'en Jofre a sobre. Per aquelles coses que no entendré mai, el mosso va aconseguir ser caporal

de la unitat d'investigació de la comissaria de Montvalls. Que algú m'expliqui com va superar les oposicions.

Poc després vaig sentir aproximar-se un altre cotxe, era en Tibau, l'agent local. Què coi estava passant aquí? En veure'l, el caporal em va deixar anar la cama. M'hauria agradat insultar-lo, fotre-li cops de peu on li fes més mal però, en aquella situació, el millor era no fer enrenou per tal de no alertar els de la casa. Mentre en Tibau avisava algú des del cotxe patrutlla, el mosso em contenia amb tot el seu pes contra el terra, immobilitzant-me amb un dels seus genolls sobre l'esquena. Volia demanar ajuda a l'agent de la local però m'estaven fent mossegar l'herba, esclafant-me la cara amb una mà. Amb el coll entregirat vaig poder veure com alguns veïns començaven a apropar-se.

Hi ha qui corre les cortines i vol assabentar-se de tot i hi ha qui abaixa les persianes perquè té altres coses a fer i no és de la seva incumbència si un home està maltractant una noia. Si els veïns haguessin sabut que es tractava d'un policia, segur que pensarien que s'ho mereixia. En tot cas, n'hi va haver un parell que volien saber què s'hi coïa. L'agent Tibau amb les mans per davant els impedia que s'apropessin.

No sé si van passar més o menys minuts, la veritat és que amb aquella postura se'm van fer eterns, però al final vaig veure arribar el sergent Vehí. Venia amb una mossa d'esquadra que jo tenia vista de la comissaria.

—Miri a qui tenim aquí, sergent! —va cridar el desgraciat retorçant-me ara un braç.

El sergent Vehí era enmig de la calçada, parlant amb l'agent Tibau i mirant la façana. El va deixar, va saltar la bardissa amb agilitat i se'm va adreçar. Feia aquell posat de resignació que m'agrada tant. M'estava dient, o almenys jo m'ho figurava, que tot es resoldria. Si no era ben bé això, seria qualsevol altra cosa que no em resultaria tan merdosa com la cara crivellada de l'agent Jofre.

—Deixa-la estar! —li va dir el sergent, sense permetre-li protestar, i ell ho va fer.

Adolorida vaig recompondre'm una mica. Vaig sacsejar els cabells i vaig escopir la terra que m'havia entrat a la boca. Si el caporal no hagués fet un pas enrere, l'escopinada li hauria arribat als peus.

—Ella és a dins? —em va preguntar el sergent.

—Això crec —li vaig respondre.

—Què hòsties fots aquí? No pots ficar-te pel mig. Si després passa alguna cosa, ens comprometràs.

—Com ho has sabut?

—En el moment que m'ha dit el de la local que estaves fent de catwoman —va aguantar-me la mirada uns segons—. Collons, Antich...

—No ho entenc. I per què sou aquí, si no ho sabíeu?

El caporal es va afanyar a respondre ell.

—Per un avís d'ocupació. Els veïns han vist moviments i ens han alertat. I ves per on que t'he enxampat amb les mans al calaix.

Mentre em defensava, li vaig clavar la mirada als ulls i se li van fer mesquins.

—Aquesta sí que és bona. Jo no estava intentant ocupar re! Si et penses que el sergent et creurà, estàs ben llest.

Però el sergent Vehí no semblava parar-nos atenció. Observava la façana amb deteniment.

Vaig afinar els ulls i, entre els fanals boirosos i la humitat de la nit, vaig entreveure cinc veïns al carrer parlant amb la mossa d'esquadra i l'agent Tibau. Llums que s'encenien, persianes que es mig apujaven i cares enganxades a la finestra. Una parella d'edat avançada s'hi incorporava. Ella semblava alterada i feia callar el seu home a cops de colze. Era molt estrany que per un avís d'ocupació es muntés aquell sidral. Quatre policies! Si la majoria de les vegades no en feien cas! Que l'inútil del caporal em volgués empaperar, això sí que no era estrany ni cap novetat.

—Saps que soc l'única persona en qui la Jessi confia. Si veu cap policia, se li pot anar la castanya —li vaig dir al sergent.

—Hi és ell, també?

—Suposo, amb el nen. Em penso que la Jessi els ha trobat, però algú m'ha impedit esbrinar-ho.

No vaig poder evitar llançar-li una mirada d'odi al desgraciat.

—Sergent, crec que..., vull dir que... —va interrompre en Jofre en sentir-se al·ludit. Però el sergent no volia saber què creia el caporal o, si més no, què volia dir; ell sabia que no acabaria la frase. A banda de les galtes de cràter, el que més el caracteritzava és que sempre deia “vull dir” i després no deia mai res.

August Vehí, més conegut com a sergent Vehí i prou, va butxaquejar als pantalons i va trobar el que buscava. Aquella calma, aquell saber fer. Va treure un cigarro d'un paquet rebregat, el va redreçar amb els dits i el va encendre. Va aspirar i exhalar amb fruïció. Tenia la mirada o els pensaments, tant era, perduts per les capçades de les alzines de la parcel·la del davant, fins que em va dir:

—Vull que vagis al teu cotxe i t'hi tanquis per dins, m'has sentit?

No m'agrada que m'amenacin amb l'índex, el mínim que podia fer per la Jessi era resistir-me.

—Però no sabem com està la situació. Si veu un poli, s'espantarà. Tampoc no estem segurs de quantes persones hi ha dins o si alguna va armada.

—I després d'aquestes suposicions, volies entrar tu tota sola? —En Vehí va forçar un somriure mentre remenava el cap.

—Aquesta sempre ho està emmerdant tot, jo...

—Jofre —el va tallar el sergent—, digues-li a l'agent Guitart que ordeni als veïns que tornin a les cases i a veure si pot venir l'agent Tibau. Tu queda't al cotxe, a dins, no vull que t'apropis.

—Però...

—Fot d'una vegada el que et dic! És una ordre!

El caporal es va allunyar, tirant llamps i pestes, i el sergent va continuar:

—Ho farem així. Jo entraré amb el de la local, mentre la companya vigila la sortida. Podríem esperar fins que sortís algú, però si pot haver-hi un menor, intervindrem.

—I per què no puc entrar-hi jo? Us podria ajudar —vaig protestar.

—No permetré que entri una civil, no és tan difícil d'entendre. El que m'agradaria saber segur és si el marit és a dins, perquè això canvia molt la situació.

—Crec que sí i possiblement la té retinguda, a ella i al fill. Acabo de trobar la seva furgoneta aparcada davant una casa, a la vora. He entrat i... hi havia sang.

—Sang?

—La Jessi corre perill, però també el nen. La darrera cosa que he sabut d'ella és que el pare li havia pres el nen sense dir-li re.

—I per què no ens has avisat? Ens hauries estalviat molts maldecaps.

—Que per què? Ja no te'n recordes? No recordes com la va tractar el cercabregues que tens com a caporal a la comissaria? —vaig dir assenyalant amb el dit gros el cotxe on esperava obedient el meu "amic".

En aquell moment, es va percebre un petit moviment a les cortines. Jo estava nerviosa com una mala cosa, molt més que un quart d'hora abans, quan m'havien enxampat gronxant-me a la façana com un mico. Just en el pitjor moment, arriben aquests per espifiar-la! Perquè coneixia la Jessi i quan veiés els de la secreta, la podria fer ben bona i ben grossa. Cagar-la tot just quan jo m'havia compromès a no dir res de l'assumpte i ella a separar-se. N'havíem parlat. Li vaig dir: Pel bé del nen, Jessi, i ella va dir que sí, que començaria de zero, que es deixaria ajudar. Però jo què hi podia fer ara? No la pensava deixar sola amb aquest marró.

—Insisteixo, hauria d'entrar.

—Que ets sorda?

—Prou, quan cal.

—Oblida-te'n! —va dir el sergent fastiguejat i empetitint els ulls rere les ulleres mentre continuava inspeccionant la façana—. Entrarem nosaltres per la finestra aquella, la que té els vidres trencats. No hi veig cap altra millor. L'agent Guitart vigilarà que ningú pugui sortir de la casa i que en Jofre no foti el camp.

—Què li passarà a la Jessi?

—Això ara no té importància, la prioritat és el nen i enxampar el penques aquell —va dir el sergent. L'agent es va incorporar.

—Sergent —el saludà amb una lleugera reverència.

—Tibau —li va respondre—. La cosa està així: el que semblava una ocupació és més que això. Pot tractar-se del segrest d'un menor. L'educadora creu que pot haver-hi el nen de la Jessi Planas i el pare. Sabem que és un paio perillós.

L'agent em va mirar i em va reconèixer.

—No sé com no hi he caigut abans —va fer remenant el cap.

—Deixa't estar. No puc disposar dels dos agents, ara no t'ho puc explicar. Necessito que entris amb mi.

Pel gest que va fer en Tibau, sorprès i inquiet alhora, suposo que estava pensant en la seva dona i en tots els advertiments. No el veia gens convençut i a mi, si us he de ser sincera, tampoc no em feia gràcia que fos ell qui negociés allà dins.

Veia la cara blanca del mosso observant-nos des del cotxe patrulla, s'assemblava a la lluna de George Méliès, només li faltava el coet estavellat a l'ull. En altres circumstàncies, jo mateixa hauria exercitat punteria fina. Sense deixar de fitar-nos, va agafar el mòbil.

—Però la local, sergent? Vol dir? —no me'n vaig poder estar. No me'n refiava d'en Tibau. No perquè fos un agent de la policia local, sinó perquè es tractava exactament d'ell.

—Antich, fora d'aquí! Al cotxe!

Contundent i sense estar-se d'hòsties. Quan el sergent Vehí parlava, la resta callàvem. Així que mentre em retirava, només vaig poder sentir que en Tibau li preguntava què passaria si les coses no resultaven com esperaven.

—I si no hi és el pare?

—S'ha d'identificar a qui hi hagi a dins.

—Però no podem entrar. No tenim ordre judicial.

—Agent Tibau, si hem d'esperar la burocràcia cada cop que som davant d'un delicte, ja podem plegar. O és que no li sona de res la paraula flagrant?

—Quin delicte? Perquè si ja l'han ocupat, només podrem obrir diligències i poca cosa més.

—Et diu res la paraula segrest? I violència familiar? I bé —va dir fent una concessió—, si el pare és dins, potser haurem pescat els emboscats. M'entens ara? I, d'això —va assenyalar-lo al pit—, muts i a la gàbia.

La cortina de la finestra, de tant en tant, bombejava i a mi, què voleu que us digui, em venien ganes d'engegar a mar les lleis, les diligències i els delictes flagrants. Se'ns escapaven els minuts i no sabia què estava passant a dins. Quan els veiés, aquell bèstia no s'estaria quiet. I ara, pel que es veia, es tractava d'algú a qui la policia coneixia. No em podia creure que tingués relació amb la història dels emboscats. No podien haver-hi fet res abans? Com ara creure el testimoni de la Jessi quan va anar a cursar la denúncia?

No hi ha res més perillós que un ionqui de poble armat.

No us imagineu quina impotència vaig sentir veient com els agents s'enfilaven, en Tibau empenyent cul amunt el sergent i jo tancada al cotxe. M'imaginava el panorama, el marit amenaçant la Jessi davant els polis i el nen com a testimoni. Així que vaig obrir lentament la porta del Samurai i vaig lliscar sigil·losament cap a la casa. Si m'estava veient la mossa, no podria fer-hi res, ni tan sols avisar per ràdio el sergent per

no fer soroll. Aquesta vegada, amb un impuls extraordinari, vaig atrapar l'ampit del segon pis i vaig aconseguir escolar mig cos per la finestra. En cinc segons, tota jo, cames incloses, ja era a dins.

Em vaig acostumar a la penombra gràcies al clar de lluna i vaig començar a entreveure-hi en la foscor. Havia entrat per un bany que feia trontollar. Rajoles d'una dècada passada i brutícia d'un segle més. De seguida, vaig notar una fortor de pixum. La porta era oberta i vaig treure el cap pel passadís. Hi havia runa arreu: totxanes esmicolades, embulls de cables i guix esberlat. Al fons de tot hi havia la silueta de la Jessi, immòbil. Sense pensar-m'hi gaire vaig fer-hi cap.

Aleshores encara no sabia ben bé per què la Jessi era allà, apuntant amb una pistola l'home que li feia la vida impossible i tremolant com una fulla. Però m'ho podia imaginar. En Dilan dormia sobre un matalàs, al costat del pare. La Jessi era molta Jessi i segur que estava convençuda que no tenia una altra opció. El problema és que no és el mateix que t'engarjolin per un delictes contra la propietat que per un assassinat. No, la noia ho tenia ben magre i jo no podia fer gaire cosa més que evitar la fatalitat.

L'ambient era aviciat; feia olor d'excrements de rates, una pudor molt particular. En Tibau s'aproximava, amb la pistola preparada, intentant endur-se'n el nen. Aleshores, es va sentir el crit d'una dona a l'altra banda de l'habitació on eren ells i l'home va entreobrir els ulls. No sé com va anar tot plegat perquè encara se'm barregen les imatges quan hi penso. El cas és que hi eren tots tres com m'havia imaginat: pare, mare i fill; però també algú més. Recordo haver sentit una veu ronca, com una tos, que deia: No ho facis!

L'última imatge que em ve al cap abans d'amagar-me era un despropòsit: l'agent Tibau apuntant la Jessi i el sergent Vehí i la Jessi apuntant el marit.

I enmig de tot, un nen innocent.

I un cilindre negre d'acer que va fer poum!

Aquesta obra ha estat guardonada amb el XXXIè Premi Ferran Canyameres de Novel·la, 2022, convocat per la delegació d'Òmnium Cultural de Terrassa i l'Ajuntament de Terrassa.

El jurat estava format per Sílvia Mayans, Montserrat Beltran, Eloi Falguera, Sebastià Bennasar, Vicenç Villatoro (president) i Anna Carol (secretària).

© Raquel Gámez-Serrano, 2022

© del pròleg: Sebastià Bennasar Llobera, 2022

© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L, 2022

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

www.pageseditors.cat

editorial@pageseditors.cat

Primera edició: setembre de 2022

ISBN: 978-84-1303-402-7

DL: L 656-2022

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L

www.bobala.cat

«imprès a **lleida**»

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.